

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за начелника прве класе среза ариљског Јована Леовца, начелника друге класе истога среза;

за начелника друге класе среза жичког Петра Чађевића, начелника исте класе среза ужичког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза ужичког Божидара Вујића, начелника исте класе среза жичког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза нишавског Петра Протића, комесара железничке полиције у Пироту, у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби; и

за комесара железничке полиције у Пироту, у рангу начелника среског прве класе, Анту Иванковића, начелника исте класе среза нишавског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 16. јануара 1911. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за полицијског писара прве класе среза деспотовачког Симу Николића, полицијског писара исте класе среза ресавског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза расинског Драгомира Муњића, полицијског писара исте класе среза трстеничког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа пиротског Андреју Цветковића, полицијског писара исте класе начелства округа ужичког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Светислава Јанковића, полицијског писара исте класе среза гружанског, по молби;

за полицијског писара друге класе среза голубачког Радомира Матића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Драгомира Јовановића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Радивоја Мирковића, полицијског писара исте класе среза алексиначког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза пожешког Живојина Видаковића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа подринског Милорада Илића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Михаила Хаџи-Цонића, полицијског писара исте класе начелства округа пиротског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза трстеничког Александра Југовића, полицијског писара исте класе среза жупског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза жупског Михаила Лучића, полицијског писара исте класе начелства округа крушевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза алексиначког Милана Ђ. Павловића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Милана Јелића, свршеног правника;

за полицијског писара треће класе среза космајског Љубодрага Карића, апсолвираниог правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа ужичког Миливоја М. Јездировића, практиканта среза тамнавског и свршеног матуранта;

за полицијског писара треће класе среза мачванског Душана Берића, практиканта истога среза; и

за полицијског писара треће класе среза ресавског Стевана Нешића, практиканта истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. јануара 1911. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Др. Ђорђе Хадија, лекар среза нишавског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пензијом, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. јануара 1910. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Витомир Јовановић, полицијски писар прве класе среза космајског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. јануара 1911. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Према повериоцима оба су, дакле, та купца одговорна, јер су они оба у уговорној погрешци¹⁾: први је обавезан на-

¹⁾ Уговорна погрешка је она коју чини једно лице према неком са којим је извршен уговор закључило,

кнадити сву штету коју им је причинио неиспуњењем обавезе коју је он био узео на себе на првој лицитацији, а која штета обухвата не само диференцију у ценама између прве и друге продаје — ова прва диференција нас се овде не тиче — него и диференцију између друге и треће продаје; други, пак, купац одговоран је, од своје стране, за штету коју им је проузроковао неизвршењем обавезе коју је он на се примио на другој лицитацији. Обавезе првога и другог купца, у колико се оне односе на изравнање диференције између цене на другој и цене на трећој продаји, стоје независно једна према другој, у том смислу што повериоци могу слободно тражити реализацију ма које од њих, а не само једне од њих, тако да би они имали право обратити се или само првоме купцу или само другом: напротив, они имају право обратити се или једном или другом. Другим речима, нетачно би било рећи да, за диференцију у ценама између друге и треће продаје, одговара само први купац а не и други, или, обрнуто, да, за то, одговара само други а не и први.

Питање је само ово: јесу ли те две обавезе потпуно на равној ноzi, тако да повериоци, за наплату своје тражбине (штете), могу, по свом нахођењу, поћи ма којим редом: или се обратити најпре првом купцу, а другом тек онда ако би овај био insolventan, или почети прво са другим купцем а првог тужити тек онда ако се од њега не би могли наплатити? Или, пак, овде постоји неки ред кога би се повериоци морали држати, и ако је тако, онда би се поставило питање: који је то ред?

Питање ово није лако, и мишљења нису неподобна. Али пре него пређемо на расправљање истог питања, да приметимо одмах да, и ако су и први и други купац у обавези према повериоцима, они могу само једанаут, било то од једнога од њих било од обојице (делимично од једнога и делимично од другог), наплатити ону диференцију између цене на другој и цене на трећој лицитацији. Чим би повериоци ту диференцију ма од кога од та два купца наплатили, њихова би тражбина била угашена и према другом, онако исто као што то бива код солидарних обавеза. Наравно, да само подизање тужбе против једнога купца не ослобађа од обавезе другог купца, што има практичне вредности за случај да подигнута тужба није дала, услед презадужености туженога, повољних резултата. Познато је да је, у римском праву, и само подизање тужбе против једног од солидарних дужника ослобађало остале садужнике, тако да је, тамо, поверилац, код солидарне обавезе, сносио ризик избора дужника кога ће тужити.

и штета која из такве погрешке проистече зове се *уговорна штета*, о чему имамо помена, н. пр., у §§-има 553. и 555. Грађ. Законика. А погрешка коју учини неко каквом лицу према коме не стоји ни у каквом уговорном односу зове се *аквиланска погрешка*, и штета која из такве погрешке проистече зове се *аквиланска штета*, по *Lex Aquilia* која је, у римском праву, то питање била регулисала. О аквиланској штети поглавито и говори гл. XXX. Грађ. Законика (§§ 800. à 826.).

Враћајући се на главно питање, рећи ћемо да се оно и не поставља у мишљењу г. Михаила Тадића, председника Првост. Суда за град Београд: пошто ту сваки купац одговара само за своју диференцију, први за мањак који се покаже на другој а други за мањак који се покаже на трећој продаји, то, наравно, ту не може ни бити говора о горе истакнутој тешкоћи. О овој може бити, дакле, речи само у мишљењу по коме први купац одговара и за диференцију у ценама између друге и треће продаје.

Најпре би се могло рећи да је обавеза једнога од двају купаца главна а друга да је споредна, то јест јемствена. И тако, н. пр., ако би се узело да је главни дужник први купац, онда би повериоци имали претходно да се обратe њему за наплату диференције између цене на другој и цене на трећој продаји, и тек онда ако би се утврдило да је први купац презадужен (*insolvable, unvermögend*), могли би они, за исту диференцију, тужити другог купца, као што то тражи § 829. (у вези са §-ом 830.) Грађ. Законика за вршење права које повериоци имају наспрам јемца (*la caution, der Bürge* — § 1346. Аустр. Грађ. Законика). Обрнуто би се постуило, ако би се обавеза другог купца сматрала као главна а првога као јемствена.

Ми мислимо да се ово објашњење не може примити, из простог разлога што је јемство (*la cautionnement, die Bürgschaft*) уговорни однос¹⁾ (§ 828. Грађ. Зак.), однос кога нема између првога и другог купца: нити је први купац дао, на првој лицитацији, повериоцима (односно дужнику) за јемца другог купца, за кога се, у опште тога момента није ни знало да ли ће га бити нити ко ће он бити, ако би до друге продаје дошло, нити је, пак, други купац уговорио са повериоцима (односно са дужником), да њему први купац буде јемац.

На другом месту, да ли би се обавеза првога и другог купца могла схватити као заједничка обавеза о којој имамо одредбе у решењу од 7. Октобра 1846., зб. III стр. 140. (Код §-а 545. Грађ. Зак.)? Ако би то било, онда би повериоци (односно дужник) морали ону диференцију у ценама између друге и треће лицитације поделити између првог и другог купца, тако да би од свакога од њих били овлашћени тражити само једну половину, стим да би ти купци били, између себе, узајамни јемци за оно што се од једнога од њих не би могло наплатити: ми знамо да су, по наведеном решењу, садужници, код заједничке обавезе, јемци једни другима за случај њихове insolventције²⁾.

¹⁾ § 1346. Аустр. Грађ. Законика изражава се овако: „und das zwischen ihm — den Schuldner — und dem Gläubiger getroffene Uebereinkommen ein Bürgschaftsvertrag genannt“ — *Stubenrauch, op. cit.*, II, 686. В. Lacantinerie вели о јемству овако: „Le cautionnement est un contrat итд.“ (Јемство је уговор итд.): *Précis de droit civil*, III, p. 559. В. и чл. 204. Франц. Грађ. Зак.

²⁾ В. Сп. Радојичић, *Заједничка обавеза*, у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, год. 1907., број од 25. Јануара, стр. 481. Р. Радојичић, на крају ове своје студије, вели: „У осталом виши судови до сада

Али ни ова солудија не задовољава, јер и заједничка обавеза има свог извора у уговору. („Но будући да они, који су заједно обавезани на штогод...“, каже се у решењу од 7. Октобра 1846. год.¹⁾), а таквог правног посла нема између првог и другог купца, који су се, независно и самостално, према повериоцима (односно дужнику) обавезали.

Треће би мишљење било да овде има солидарне обавезе у односима првог и другог купца, мишљење које налазимо у решењу I. Одељења Касационога Суда од 22. Јануара 1904. год., Бр. 9050. којим је поништена, позната нам већ, пресуда Апелационога суда (I. Одељење) од 19. Августа 1903. год., бр. 3258. Том пресудом Апелациони Суд одбио је тужилачку страну од тражења да разлику у ценама између друге и треће продаје накнаде солидарно оба купца, и први и други: Апелациони Суд је пресудио, напротив, да први купац одговара само за мањак који се другом продајом показао, а за мањак који се показао на трећој продаји, срањеној са другом, одговоран је само други, а не и први, купац. Касациони Суд је стао на друго, у осталом — као што смо то већ видели — правилно гледиште: да и први, а не само други, купац одговара за разлику између цене друге и цене треће лицитације, налазећи, даље, да су они, за ту разлику, солидарно обавезани. Ево, напоследку, речи самога Касационога Суда: „Међутим, за суму од 2445 дин. колико је тужилац оштећен разликом у продајним ценама на другој и трећој продаји, одговорни су оба тужена солидарно, по § 804. Грађ. Зак., пошто је та штета проузрокована тужношћу кривичном обојице тужених, јер су они обојица својом противзаконном радњом — неполагањем куповне цене — причинили те је продаја имања понављана, према одредби

су стално тако разумевали, али у новије време Касациони је Суд у две прилике од таквог схватања одступило, пришао мишљењу г. Павловића и узео да се ово законодавно решење односи само на оне заједничке обавезе, у којима се државна каса налази у uloзи повериоца“. *Loc. cit.*, стр. 490. В. Ђ. Павловић, *О обавезностима и уговорима у опште*, друго издање, стр. 182., прим. под 1. У француском праву, заједничка, несолидарна, обавеза (*l'obligation conjointe*) дели се међу садужнике, који су обавезни само свој део платити, не одговарајући ни у колико један за другог: В. Lacantinerie, *op. cit.*, II, p. 679. Исто је тако и у Аустр. Грађ. Законик, в. §§ 888. и 889.: *Gemeinschaftliche Verbindlichkeit oder Berechtigung*, § 889. вели овако: „Ausser den in dem Gesetze bestimmten Fallen haftet also aus mehreren Mitschuldner einer theilbaren Sache jeder nur für seinen Antheil...“, што значи: „У случају кад има више садужника једне деливе ствари, сваки дужник одговара, осим случајева одређених у закону, за свој део...“, по преводу Др-а Драг. Арапџевића: *Аустројски Грађански Законик*, стр. 117..

¹⁾ Ако би заједничка обавеза проистичала из закона — што, такође, горе није случај —, као што је, специјално, код наслеђа, где се обавеза *de cuius*-ова дели међу наследнике, сразмерно њиховим наследним правима (§§ 394. и 498. Грађ. Зак.), тада, по нашем мишљењу, садужници нису своји респективни јемци: принцип је да сваки садужник одговара, и у својим односима са повериоцима, само за свој део и више не, и од тога принципа може се одступити само тамо где, за то, постоји или уговор (као н. пр. код солидарних обавеза — § 545. Грађ. Зак.), или закон, као што је решење од 7. Октобра 1846. год., закон који се мора, наравно, рестриктивно тумачити и примењивати.

§ 484. грађ. судс. поступ. на штету повериоца и дужника, које штете не би било, да је ма који од тужених уговор куповине и продаје од своје стране испунио т. ј. куповну цену положио. Одговарајући солидарно са туженим Миланом на овај начин, тужени Никола не одговара за туђе дело (§ 810. Грађ. Зак.) већ по својој кривици, пошто је он дао повода те су продаје понављане¹⁾.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић.

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

§ 1. Увод.

Наш Казн. Законик, за разлику од неких страних, познаје само два кривична дела управљена против части, на име увреду и клевету. О њима је реч у Гл. 10, 22 и 38, и то појам клевете је дат у § 210, а појам увреде у § 213. На том гледишту стоји и закон о штампи, који важи за увреду и клевету, нанету путем *штампие*. Појам клевете и увреде дат је у гл. 22.

Према нашем законодавству увреда и клевета су два квалитативно различна кривична дела против части. Према немачком законодавству међутим клевета је само једна специјална врста *увреде*. Увреда је дакле шири појам, под који се подводе увреда у ужем смислу (*Beleidigung*) и клевета (*Verleumdung und üble Nachrede*²⁾). По и ако су увреда и клевета према нашем законодавству два квалитативно различна кривична дела, и ако дакле једна од њих није специјална врста друге, ипак оне имају једну заједничку карактерну црту од битног значаја, јер се према овој групишу кривична дела у категорије, на име оне су управљене против истога добра, против части. Сем тога има неколико питања, која су им заједничка, на име питање о појму части, о објекту увреде и клевете и о пасивној способности за ова два кривична дела. Зато се увреда и клевета требају заједно расправљати. По пре говора о њима имају се претрести наговештена, заједничка им питања.

§ 2. Појам части.

О појму части постоје неколико мишљења, од којих је нека схватају шире, друга уже. Тако је исто и са позитивним законодавствима. Но из неких се не може видети, у ком је обиму схватају, те је широм отворено поље произвољности у тумачењу. Ово је односно увреде случај и са нашим законодавством.

Част се разликује у *спољну* или *објективну* и *унутарњу* или *субјективну*. Човек као живо биће и члан извесне друштвене заједнице има разне вредно-

сти, као н. пр. моралну, културну и т. д. *Ове вредности сачињавају његову унутарњу част*. На основу пак тих вредности он има извесно *уважење* у друштвеној заједници, он ужива дакле извесан глас. Колико ће бити то уважење, зависи од интензитета његових вредности. *Уважење, које одговара његовој унутарњој части, јесте његова спољна, објективна част*. Објективна част је дакле *спољни рефлекс* унутарње части.

Човек, као што је речено, има разне вредности. Питање је спорно, које од ових вредности сачињавају част. Отуда су постала разна, мало час наговештена мишљења. Нека унесе у појам части већи, друга мањи број вредности.

Према некима част је само *морална* вредност човека, другим речима вредност, коју он има на основу испуњавања својих моралних дужности.¹⁾ У колико се савесније испуњавају моралне дужности, у толико ће и морална вредност бити већа или мања.

Част је, вели *Binding*,²⁾ вредност човека како у погледу испуњавања моралних тако и *правних* дужности. Његов појам части је дакле шири, јер обухвата поред моралне и *правну* вредност човека, ако би се тако назвала његова вредност у погледу испуњавања правних дужности.

Неки проширују још више појам части, јер под њоме подразумевају сем двеју именованих вредности и *друштвену* вредност човека, т. ј. његову вредност у погледу испуњавања дужности, које му припадају по томе, што је он члан друштва³⁾. Према некима друштвена вредност обухвата и правну вредност, тако да они стављају друштвену вредност на супрот моралној⁴⁾.

Према извесним писцима част обухвата још и *кредитну* вредност (економска страна части)⁵⁾. Кредит је поверење, које се ужива на основу тачности и способности плаћања. Кредитна је вредност према томе вредност, која се има у погледу тачности и способности плаћања. *Liepmann* сматра кредитну вредност као саставни део части само за трговце, а за остала лица она је, вели, *имовинска* вредност, те према томе напад на исту може бити само кривично дело против *имовине*⁶⁾. Многи пак сматрају кредитну вредност искључиво као имовинску вредност⁷⁾. То је претежно мишљење.

Како друго тако нарочито и прво мишљење схватају част сувише скучено. Кривично-правна заштита је потребна и за друге вредности, а не само за моралну и правну. Као увреда и клевета се не сматра само дело, које се састоји

у повреди ових двеју вредности, већ и дело, којим се напада на *друштвену* вредност као и на *кредитну*. Но друштвена вредност је сложена из више вредности, те је потребно да се она анализира¹⁾.

Друштвена вредност обухвата на име према нашем мишљењу:

1^о Вредност, коју човек има као човек без обзира на његов друштвени положај, пол и доба старости. Ова се вредност означава и као *људско достојанство* или као *људска част*.

2^о Вредност, коју човек има на основу испуњавања својих културних дужности, т. зв. *културна вредност* или *културна част*²⁾.

3^о Вредност, коју човек има у погледу нормалног испуњавања полних прохтева, коју можемо назвати *полном вредношћу* или *полном чашћу*.

4^о Вредност, коју човек има на основу испуњавања дужности свог позива, т. зв. *позивна вредност* или *част*. Ту спада и кредитна вредност, коју можемо назвати *кредитном чашћу*.

Као што се види, част обухвата разнолике вредности. Другим речима она је сложене природе, јер се састоји из разних врсти части. Све вредности, из којих је она састављена, потребне су ради испуњавања разних животних задатака. Према томе можемо част дефинисати као *скуп оних вредности, које су потребне ради остваривања разних животних задатака*³⁾.

Из горњег се види, да част није *једноставне* природе, т. ј. такве природе, да је она иста за све људе. Овако би се могло узети само онда, кад се част схвати искључиво као морална и правна вредност. Отуда н. пр. *Binding* тврди, да је част једноставна. Кад се пак узме, да част обухвата и вредност културну позивну итд., онда је овако тврђење апсурдно, јер квалитет ових вредности зависи од друштвеног положаја, од тога дакле којој се класи друштвеној припада. Друкчији су захтеви земљорадничког позива од захтева судијског позива, те су и друкчије особине, друкчије вредности потребне ради испуњавања ових захтева. На тај начин може се говорити о *сталешкој* части.

У нашем законодавству, као што ће се видети приликом говора о увреди и клевети, част није увек схваћена у наведеном смислу, већ често пута много уже. Тако у Казненом Законнику част као објект клевете је схваћена искључиво као *морална* и *кредитна* вредност. Закон о штампи пак схвата је у нашем, горе наведеном смислу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ Тако *Hälschner* 2 158, *Birkmeyer* 1169, v. *Buri* G S 33 422, *Kohler* G A 47 29.

²⁾ *Lehrbuch des gemeinen deutschen Strafrechts. Besonderer Teil I* (1902), стр. 136.

³⁾ Тако *Meyer - Allfeld* 421, *Olshausen* § 185, 2, v. *Bälou* G S 46 269.

⁴⁾ *Litienthal* Vergl. D. 6, *Merkel* § 109.

⁵⁾ v. *Liszt* § 95 II 1, *Hess* Die Ehre und die Beleidigung des § 185 (1891.), стр. 28, *Volkmann* Der Begriff der Beleidigung (1896), стр. 39.

⁶⁾ 225.

⁷⁾ *B. Meyer - Allfeld* 421, *Olshausen* § 187, 5.

¹⁾ Уп. *Liepmann* 225 и сл.

²⁾ «Култура захтева, вели *Liepmann* (227), супремацију човечије духовне стране, и према томе пре свега ставља чисто животинске сексуалне функције у службу «љубави» и «брака», и сем тога да животинске функције и органи, који их врше, уступају пред оним, што карактеристично човека».

³⁾ *Liepmann* дефинише (227) част као *скуп оних својстава човекових, која су неопходно потребна за испуњење његових специфичних задатака*.

¹⁾ С. Јањић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1904. број од 19. Септембра, стр. 289..

²⁾ Овако исто и аустријски К. З. В. *Јанка - Шиловић* 316.

ГРАНИЧНЕ МЕЂЕ УМИШЉАЈА И НЕХАТА

(НАСТАВАК)

По француској се теорији на даље за појам умишљаја тражи и *хотене повреде права*, т. ј. и свест о противправности радње. Виновник зна да последица коју он хоће да оствари објективним правом није допуштена, али он радњу ипак предузима. Његово *хотене* противправне последице обухвата у себи *хотене* повреде права. Међутим се у пракси кажњава и онај виновник који би био у заблуди, о допуштености своје радње. Гарсон и Ортолан узимају да за појам умишљаја није нужна вољна повреда права, већ само фактичка могућност да се виновник упозна са законским прописима. Ако би се десио такав случај да он апсолутно није могао сазнати да је његова радња законом забрањена, онда не би било умишљеног делања. У Јапану и Белгији је на случај правне заблуде допуштена блажија казна а у Норвешкој и потпуна некажњивост. Међутим у Енглеској, Холандији, Италији, Немачкој, Бугарској незнање да је предузета радња и жељена последица правно недопуштена нема никаквога утицаја на примену казне па ни на појам умишљаја (Hippel, Vorsatz 387, 587, 588.).

2. Старији, нарочито закони немачких државица одликовали су се тиме што су редовно постављали легалну дефиницију умишљаја. Њу имају, ма да недовољно одређено изражену и аустриски, италијански и јапански законици. А као плод научне борбе и практичне потребе дате су јасне, потпуне и одређене законске дефиниције умишљаја у законима бугарском и руском и последњем пројекту општега швајцарскога казненога законика. По свима овим законцима умишљај је *сазнање и хотене обележја кривичнога дела* (Wissen und Wollen).

Виновник треба да је у моменту радње знао, имао у свести преставу о свима обележјима конкретнога кривичнога дела. Поред тога он треба да *хоће* њихово остварење. Оба елемента: сазнање и *хотене* дају појам умишљаја.

Сви позитивни законици који су се упустили у постављање дефиниције о умишљају усвојили су у томе погледу *теорију воље* (Willentheorie). Умишљај, по њима, није ништа друго до воља, психолшки каузални однос између човека и битних обележја кривичнога дела. Новија теорија преставе (Vorstellungstheorie) у позитивном законодавству још није нашла себи израза.

II. Подела. Поделу умишљаја на разне облике ретко су кад вршили позитивни законици. Она је вазда остављана кривичној правној науци. Али у старијим законцима, као што су немачки партикуларни и аустриски законик, и у новијим који дају дефиницију умишљаја има у самој дефиницији набрајања случајева у којима је *dolus* дат, и онда сваки од тих случајева представља по једну форму *dolus*-а.

Подела умишљаја може бити двојака: или с обзиром на *начин* како је воља

постала, или с обзиром на однос воље према последици. Ова друга подела је за нас важнија, јер ако је воља садржина умишљаја ако умишљај није ништа друго до нарочити психолошки однос виновника према последици, онда има онолико облика *dolus*-а колико год ступјева има између највише и најмање мере каузалности последице.

Ово су главнији облици *dolus*-а:

а) *dolus directus sive determinatus*. Он постоји тада када је радња управљена за постизање једне унапред одређене последице. Виновник тачно оствари што је унапред хтео.

б) *dolus indeterminatus*. Овај *dolus* постоји тада кад је хотена последица радње унапред неодређена. Из те радње могу произаћи више последица. Виновник хоће само једну од њих, али му је све једно која ће то бити. На пр. пуца на више људи који стоје један поред другог. Све једно му је кога ће од њих убити.

в) *dolus indirectus*. Овај *dolus*, који се где што назива и евентуалним постојао је готово у свима старијим казним законцима, па и данас још постоји у аустриском. У литератури је међутим потпуно напуштен. За овај *dolus* Гарсон поставља т. зв. *question classique*: како ће виновник одговорати при умишљеном делању кад последица не одговара или промаша нашу намеру. Виновник је на пр. хтео да рани човека, па га је убио. Он је предузео умишљено извршење једнога кривичнога дела, али је из његове радње произишло друго, теже кривично дело. Аустриски закон наређује да ће се виновник и за то друго дело казнити ако оно из предузете радње „обично или врло могућно проиходи“ („gemeinglich erfolgt, oder doch leicht erfolgen kann“).

Давнашњи противник овога *dolus*-а јесте Фајербах. Он мисли да кад је злочинац поставио себи за циљ један одређени противправни ефект, али из радње, којом је он требао тај ефект да реализира, постане други противправни ефект, кога је злочинац предвиђао као вероватну последицу своје радње, или га је бар могао предвидети, онда је злочинац *in dolo* с обзиром на ону правну повреду коју је хтео остварити, а *in culpa* с обзиром на ону правну повреду која је остварена без његове намере. У овоме случају дакле постоји идеални стицај умишљенога и нехатнога делања, који Фајербах назива „нехат одређен умишљајем“ („*culpa dolo determinata*“).

У модерној литератури индиректни је *dolus* учињен непотребним после утврђења новог важног облика — евентуалног *dolus*-а.

г) *dolus eventualis*. У почетку је овај *dolus* сматран за истоветан са индиректним, код кога се наступела последица хтела посредно, евентуално. Данас он има самосталан облик.

Кад из једне радње могу да произађу две разноврне последице и њих виновник предвиђа онда или је њему све једно која ће од њих наступити он хоће једну па ма коју, или он првенствено жели једну од њих. У првом случају постоји

dolus alternativus (или, или) а у другом *dolus eventualis*.

Евентуални је *dolus* гранична међа између умишљаја и нехата. По Ламашу се и код евентуалног *dolus*-а и код нехата последица предвиђа само као могућна. Ако се виновник не нада да ће се та *in abstracto* могућна последица *in concreto* моћи избећи, ако он свесно више цени своју наду на добит него правни поредак који ће можда повредити, кад је његова безобзирност према туђим интересима била толика да је радије ризикује повреду ових интереса него што би пропустио прилику да се сам користи, тада постоји евентуални *dolus*. Код њега се последица *хоће*.

Овако евентуални *dolus* дефинишу и руски и бугарски законици.

Б. Нехат.

I. Појам. Нехат се са своје горње стране граничи умишљајем а са доње случајем. Просторну област нехатнога делања одређивали су, ма да врло резервисано, неки од законика који су дали дефиницију о умишљају. То су руски, бугарски, швајцарски пројекти и старији партикуларни немачки законици. Међутим италијански, аустриски, јапански ма да говоре о умишљају, нехат не дефинишу позитивно, већ по њима излази да је нехат онај облик кажњивог делања при коме је искључено *хотене* последице. Утврђење појма нехата остављено је науци и правосуђу још више него утврђење појма умишљаја.

По руском и бугарском закону, чије су опште одредбе готово истоветне, нехат постоји тада кад је виновник делао ма да је предвиђао да противправна последица може наступити, или се лакомислено надао да то неће бити; или последицу у опште није предвиђао, а могао је и требао је да је предвиди. Пројект општега швајцарскога к. з. од 1908. год. вели да се злочин остварује нехатно тада кад виновник није помишљао на последицу свога делања, или је није предвиђао због противдужносне непажње. А противдужносна је непажња она кад виновник не дела са онолико пажње са колико је према околностима и према својим личним односима дужан то чинити.

У правосуђу и литератури земља где нема легалне дефиниције нехата он се од умишљаја разликује оскудицом *хотене* последице. По швајцарском криминалисти Штосу није непредвиђање последице карактеристика нехата. И онај дела нехатно који последицу предвиђа као могућну, али је он неће, не жели. Карактеристично је обележје нехата то да виновник последицу не жели и даље да је он њу пажњом могао и требао спречити. Ламаш вели да сви облици нехата имају заједнички тај негативни моменат што се правно релативна, злочина последица није *хтела* (ни прећутно, ни евентуално, ни условно, ни индиректно). Позитивно обележје и основ за кажњивост нехата јесте зајемаривање под датим околностима дужне пажње, брижљивости и обзира према туђим правно заштићеним инте-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.FR

www.ubresima. Мера те пажње одређује се *објективно* стањем ствари, а *субјективно* личним особинама кривца.

Од случаја се нехат разликује по томе што се код нехата може учинити кривцу један оправдан *ирекор*, док код случаја то не може бити. Код нехата је кривац *могао* и *требао* да предвиди и да спречи наступање последице, а код случаја то није ни могао ни требао.

II. Подела. Већ је у законским дефиницијама дата подела нехата за *свесан* (*avec prevoynans*) и *несвесан* (*sans prevoynans*) према томе да ли се противправна последица у моменту радње предвиђала или се није предвиђала. И та је подела у опште данас усвојена. При изради пруског казненог законика предвиђале су се три врсте нехата: *груб* нехат — кад се при обичним способностима и без икаквог напрезања пажње може спречити последица; *средњи* (обични) нехат — кад се при обичном, нормалном степену пажње може спречити последица; и *ситан* нехат — где се последица може избећи тек особитим напрезањем пажње. Ова подела има врло мало својих присталица.

III. Кажњивост. Све позитивно законодавство је сагласно у овоме основном принципу: код злочина и престапа нехат се казни само изузетно. Тек ако закон изрично нареди казниће се нехатно извршени злочин и преступ. Другачије је код иступа и почицких престапа. Тамо се казни сваки прекршај закона без обзира на форму свеснога људскога делања, којом је то извршено. Према томе и кулпно учињени иступи редовно се казне. Изузетно закон наређује да се казне само долозно извршени иступи, или се из природе деликта види да он може бити само умисљено остварен. Тада се нехат ни ту не казни.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живко Топаловић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине сигачке, актом својим бр. 35, пита:

»Сигачку школску општину састављају два села: Сиге (општина сигачка) и Милановац (општина крупајска).

Са школским одбором школе сигачке стоји овај случај:

1). Један одборник (С. Г.) изабран је за школског одборника 1904. године, па и данас врши дужност школског одборника, и *ако није више никако биран*;

2). На место једног школског одборника, који је отишао на робију, а *на захтев управитељев*, политички одбор изабрао је другог школског одборника (Ј. С.), али *ова одлука одборска није никако спроведена надлежној надзорној власти* као што то налаже чл. 85. закона о општинама;

3). Школски одборник за село Милановац, П. Н., који је био отишао на рад

у Сењски Рудник, где је провео више од шест месеца, није хтео да долази на седнице (јер није могао), па је *управитељ захтевао*, да се на његово место изабере други одборник.

Одбор општине крупајске усмено изабере С. Т. из Милановца и на прву школску седницу упути га.

Овога одборника (С. Т.) не хтеде управитељ да прими, већ је захтевао да се изабере други.

Политички одбор крупајски 12. марта 1910. год. Бр. 283. изабере П. П., из Милановца, за школског одборника. Ову одлуку одборску одобри и срески начелник 17. марта 1910. год. Бр. 2433.

Али сада управитељ школски *неће ни овога одборника да прими*, а међутим *хоће га прими, С. Т.*, онога, којег *пре није хтео да прими*, а који није законом путем изабран.

Моли се уредништво за објашњење.

1). Кад по чл. 55. зак. о народним школама изабраним школским одборницима звање школских одборника траје две године, а после тога настаје *нов избор*, — онда може ли се С. Г. сматрати за школског одборника, кад је он биран и изабран за школског одборника 1904. год., а *од тада више није никако биран*, ма да му је рок истекао 1906. године?

2). Кад одборска одлука није послата на одобрење надлежној надзорној власти, онда може ли тај избор важити и може ли тако изабрани члан вршити дужност школског одборника?

3). Ко од оне двојице школских одборника за село Милановац има прече право за школског одборника, да ли С. Т., који није редовним путем изабран за одборника, или П. П. који је изабран редовним путем и чији је избор одобрио срески начелник?

4). Да ли су *одлуке овако састављеног* школског одбора *ценоважне*?

5). Ако је овај школски одбор незаконит, онда може ли се и треба ли се бирати нов?

Кад по ставу 3. чл. 56. закона о народним школама благајник школски не може бити управитељ школски, онда може ли управитељ држати код себе школски новац и с њиме руковати (са школском благајном)?

7). Сме ли управитељ примати за одборника и с њиме решавати, кад тај одборник није законитим путем изабран, а не примати, шта више истеривати из школске зграде, одборника који је редовним путем изабран?

8). Како се може оквалификовати из тачке 3. и 7. рад управитељев?

— На ова питања одговарамо:

1. По члану 55. закона о народним школама, школски одборници бирају се на две године.

Према томе, чим тај рок истекне, они губе тај положај, и мора се вршити нов избор.

Из ових разлога одборник С. Г. одавно није школски одборник, и на његово место треба сада бирати новог одборника.

Ако одбор нађе да је С. Г. вршио умешно и савесно дужност школског одборника, може га поново изабрати;

2. Кад је Ј. С. уредно изабран од стране политичког одбора за члана школског одбора, али само пропуштена једна дужност из чл. 85. закона о општинама, онда треба ту погрешку сада поправити и послати одборску одлуку надзорној власти на одобрење, јер нема разлога да се бира нов одборник, ако овоме није протекло двогодишњи рок.

3. С. Т. не може се сматрати за члана школског одбора, кад он није утврђен писменом одлуком политичког одбора, и кад је доцније уредно изабран П. П., чији је избор одобрила и надзорна власт;

4. У начелу одлуке незаконито састављеног одбора могле би бити оспорене, али како су у овом случају у одбору суделовали увек председник општине и управитељ, као стални чланови одбора, и увек чинили већину, то се не може узети, да су одлуке незаконите;

5. Председник општине и управитељ никако не могу бити благајници школског одбора (чл. 56. став трећи), него благајника треба бирати између осталих чланова одбора.

Према томе незаконито је што учитељ рукује благајном школског одбора.

Због тога треба одмах изабрати благајника и предати му школску благајну у смислу чл. 59. поменутог закона.

6. Учитељ нема права да решава: кога ће примити за одборника, а кога не, него на случај појављеног питања о законитости избора кога члана одлучује цео школски одбор, и ако дође до несугласице и сукоба, ствар се доставља на решење окружном школском одбору у смислу чл. 64. истог закона, који те сукобе расправља.

А до ових сукоба не треба у опште да се долази, јер треба да се уноси више добре воље и од стране учитеља и од стране суда и одбора, да се задатак школе дигне на висину, на којој и треба да стоји, како би се постигли резултати који се отуда очекују.

II

Суд општине рипањске, актом својим Бр. 69, пита:

»1. У Рипњу постоје већ два изабрана кмета, поред председника. Али одбор је донео одлуку: да се изабере и трећи кмет. Да ли оваква одлука одговара духу чл. 86. т. 5. зак. о општ. ?

2. Кандидат за трећег кмета рођени је шурак једном од већ изабраних кметова, те, према томе, да овај кандидат буде и изабран, може ли се овде и како применити чл. 71. зак. о општинама? Да ли право примене тог зак. прописа припада првостепеној надзорној власти, или се такав избор може осујетити жалбом Држав. Савету против избора. Јер, остане ли овај избор у снази, врло би чести били случајеви изузећа из § 17. грађ. суд. пост.

Пошто је ово питање тако рећи горуће код нас, то се учтиво моли уредништво за одговор у наредном броју.

— На ово питање одговарамо:

1. У члану 100. закона о општинама вели се, да свака општина мора имати „најмање два кмета“.

Кад ни у једној другој одредби није овај број строго ограничен, јер чл. 88. говори само о саставу општинског суда, онда се из речи: „најмање“, може извести правилан закључак, да овај број може бити и већи, према потреби која се буде појавила у којој општини.

О тој потреби, несумњиво има да решава општински одбор, и према томе, одлука његова о избору трећег кмета, с обзиром на чл. 86. т. 5. мора се узети као саобразна закону; и

2. Ако би за трећег кмета било изабрано лице, које стоји у таквом сродству са једним од већ изабраних кметова, да не би заједно могли остати на положајима према чл. 71. зак. о општинама, онда се такав избор може уништити и жалбом на Државни Савет, а може и сама надзорна власт тражити разрешење на начин предвиђен чл. 148. овога закона.

III

Суд општине трнавске, актом својим Бр. 1110, пита:

„Понова се моли уредништво, да изводи овоме суду, као свом претплатнику, у своје листу дати следеће обавештење:

Пресудом овога суда од 8. јула т. г. Бр. 1110, а према примедбама Краљевског Првостепеног Суда Бр. 11084, осуђена су оба стараоца једне масе, да се заједно да околноста ту: да маса не дугује тужиоцу ништа на име дуга, већ да му је цео дуг исплатила. Па кад се заједно да се тужао од тражења као неумесног и недоказаног одбије и плати стараоцима дангубу; а ако се не би смели или хтели на наведену околноста заклету, да маса плати тужиоцу спорни дуг по тражењу и остале парничне трошкове поменутом пресудом именовате.

По поменутој пресуди главни стараоц ове масе, није се хтео заклету, већ се о томе на дан извршења заклетве формално саслушао и казао, да се заклету не сме. А подстараоц — удова ове масе, заклету се је по пресуди на наведену околноста.

Како је и на који начин сада напред поменута пресуда овога суда извршена, пошто је већ овако била изречена?“

— На ово питање одговарамо:

Истина, у § 275. грађанског судског поступка прописано је, да ће се пресуда извршити на штету онога, који не буде хтео положити досуђену му заклетву, али овде није тај случај, јер је удова положила заклетву да маса не дугује ништа тужиоцу.

Ако се овоме дода, да је удова овде управо у своје делу, јер је она непосредни познавалац одношаја масе и тужиоца, а први стараоц са свим странаоцима, коме околноста, о којој се судило, није ни била позната, онда се не може узети да је тужаочево право доказано.

Ово у толико пре, ако је маса тужена не за своје дугове, него за дугове, које је учинило лице, чија се маса сада парнична.

И кад овако стоји ствар, онда се пресуда, по мишљењу уредништва, не би могла извршити на штету масе, а тужиоцу остаје право да новим спором, где се заклетва не би досуђивала лицима, којима је околноста, о којој се заклетва полаже, непозната, тражи своје право.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Чим је часник општински стављен под суд и у притвор за злочинства и преступе, поменуте у тач 1. и 2. чл. 32. закона о општинама, па ма он био пуштен и на јемство да се из слободе брани, мора се разрешити од дужности општинског часника, јер се за његово разрешење у том случају не тражи и то, да је он и остављен у притвору, па према томе и у фактичкој немогућности да дужност отправља.

Решењем првостепеног л... суда од 6. октобра 1910 год. № 13876, стављен је Ђирко Ј., председник општине б... под истрагу и у притвор за дело покушаја убиства. С тога је начелник среза ј... решењем својим од 29. октобра 1910 год. № 20453, тражио од одбора општине б... да овога председника разреши од дужности.

Одбор општински на свом састанку од 4. новембра 1910. год. донео је одлуку, да овом позиву надзорне власти не може следовати и председника разрешити од дужности из следећих разлога:

1., По чл. 122. закона о општинама, на положају председника општинског суда не могу даље остати лица, код којих наступи један од оних случајева, побројаних у чл. 32. закона о општинама.

У овом случају решењем полицијске власти представља се, да је наступио случај из тач. 3. чл. 32. закона о општинама, али тај случај није овде, јер председник Ђирко није ни у судском ни у полицијском притвору, нити је у притвору био, већ је, као саучесник у покушају убиства, стављен под истрагу и у притвор, али одма пуштен на јемство, да се из слободе брани, што се све види и из извештаја првостепеног л... суда од 25. октобра 1910. год. № 32974, који је, у овереном препису, уз решење одбору достављен. Међутим, тачком 3. чл. 32. пом. закона, за разрешење председника, тражи се, да је он у притвору и у немогућности да председничку дужност врши.

2., Дело, за које је председник Ђирко стављен под суд и у притвор, није дело прљаве природе, нити дело учињено из користољубља, јер да је такав случај, председник Ђирко, према одредбама крив. суд. поступка о јемству, не би могао бити пуштен на јемство, јер се за дело прљаве природе учињено из користољубља кривац безусловно из притвора брани, и не може се ни под којим условом пустити на јемство ни материјално ни лично; међутим, по одредбама закона, само бешчастећи преступи и дела злочине природе доносе разрешење председника општ. суда. Да дело покушаја убиства није бешчастећи преступ, ни злочин, доказ је од-

редба чл. 44. казненог закона, по коме се покушај казни најмање са девет месеци затвора, а дело са оваком казном и врстом казне, преступ је, али не бешчастећи и из користољубља учињен, јер не повлачи губитак грађанске части.

3., Што је пред днику Ђирку по одлуци одбора од 10. октобра 1910. год. № 1762. дато одсуство до 1. децембра 1910. год., те је одбор и са те стране у немогућности да изврши решење надзорне власти.

Надзорна власт добивши овакав извештај од општинског одбора, послала је сва акта Министру Унутрашњих Дела, тражећи, на основу чл. 148. зак. о општинама, да се поменути председник разреши од дужности.

Писмом од 11. новембра 1910. год. П. № 21539. Министар Унутрашњих дела спровео је сва акта овог предмета Државном Савету, и тражио, да на основу чл. 148. зак. о општинама донесе одлуку, да се именовани председник општине б... разреши од дужности председника општинског.

III. Одсек Државног Савета нашао је, да је захтев о разрешењу овог часника на закону основан, па је стога, на основу чл. 148. зак. о општинама, решио, да се захтев о разрешењу усвоји.

Одлука од 18. новембра 1910. год. № 10919.

У практичну пољопривредну школу, која постоји уз сваку пољопривредну станицу, дужне су све општине дотичног округа сваке године шиљати по једног питомца из своје средине, а овај мора имати ове услове: да зна читати и писати, да има преко 16 година живота, да је здрав и добро развијен, да је доброг владања и да се код своје куће бави земљорадњом.

Суд и одбор општине б..., на свом састанку од 5. октобра 1910. године, донео је одлуку № 1222, да се за питомца за практичну пољопривредну школу у Лесковцу избере Антанас син Р. Н., трг. из Б..., јер он има услове из чл. 7. закона о пољопривредним станицама. (Из ове одлуке види се, да су је донели председник, два кмета и два одборника, јер се — вели се у њој — многи од одборника не налазе код својих кућа, већ на страни у печалби).

Ову одлуку примила је к знању надзорна власт.

Али и преко овога, Р. Н., отац изабраног кандидата, изјавио је жалбу надзорној власти противу ове одлуке и навео, да је иста противна чл. 7. закона о пољопривредним станицама, јер се његов син не бави код своје куће земљорадњом, већ са свим другим послом.

Надзорна власт, по разматрању жалбе и односних акта, нашла је, да је поменута одлука на закону основана, па ју је с тога решењем од 30. октобра 1910. год. № 17942. одобрила, а жалбу као неумесну одбацила.

Противу овог решења надзорне власти, Р. Н., изјавио је жалбу Државном Савету, и у њој навео да је исто непра-

вилно, јер је њиме одобрена одборска одлука, која је донесена од недовољног броја одборника.

III. Одсек Државног Савета, по размотрењу како жалбе и решења, тако и акта овог предмета, нашао је, да решење надзорне власти, којим је одобрена одлука општинског одбора, при чијем су доношењу учествовала свега два одборника, не може остати у снази с тога, што је у истој одлуци изречно казато, да се за питомца пољопривредне станице бира жаљитељев син, који се не бави земљорадњом, према чему је та одлука противна чл. 7. закона о пољопривредним станицама.

Стога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 2. децембра 1910. године № 11130.

Један случај казне за бесправно лечење.

Пресудом начелства округа в... од 15. маја 1910. године № 6375, а на основу чл. 16. тач. 7. закона о уређењу санитарске струке и чувању народног здравља, кажњена је Марија удова Ђ. С., из В.... са педесет динара у корист народно-санитарског фонда, због бесправног лечења.

По изјављеној жалби, Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је радња начелства правилна и на закону основана. С тога је решењем од 15. јуна 1910. године СМ 6530, пресуду начелства одобрио, а жалбу као неумесну одбацио.

У жалби Државном Савету, изјављеној противу решења Министровог, жалитељка Марија навела је, да се њено лечење састоји једино у наметању уганутих — сломљених делова руку и ногу, дакле без давања и употребе ма каквих лекова, и да јој је према томе ову радњу, коју она врши већ 30 година, требало претходно забранити, па тек, ако би је она и после тога вршила, осудити је на казну.

Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу чл. 48. тач. 2. саветског пословника, за чије би разматрање био надлежан по чл. 5. зак. о свом уређењу и чл. 144. Устава, па је стога одлуком од 3. јануара 1911. године № 12649, одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Ако у смислу чл. 172. закона о општинама жалба није предата оној власти, противу чије се одлуке изјављује, већ непосредно вишој власти, дужна је ова, и без упуштања у оцену главне ствари, одбацити је као неумесну путем поднесене.

Васа В., благајник општине к....., упутио је молбу одбору општинском и тражио, да му одбор уважи оставку на звање благајника општинског, пошто је, вели, према њему нерасположен један кмет.

Одбор општински, на основу чл. 112. и 86. закона о општинама, донео је одлуку, да му се оставка уважава, с тим, да до избора новог благајника врши дужност благајничку.

Незадовољан овом одборском одлуком, именовани благајник изјавио је жалбу и исту упутио непосредно надзорној власти. У жалби је навео, да је одлука неправилна с тога, што је његова оставка потекла пре месец и више дана, и одбор му је није хтео уважити тада, а сада је ову одлуку донео по вољи председника.

Надзорна власт, по размотрењу жалбе и односног акта, нашао је, да је помегута одлука на закону основана, па ју је с тога решењем од 5. октобра 1910 г. № 21039, одобрила, а жалбу као неумесну одбацио.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази из ових разлога:

Према чл. 172. закона о општинама жалбе се предају оној власти, противу чије се одлуке жалба изјављује.

У овом случају, када је жалба противу одлуке општинског одбора изјављена непосредно надзорној власти, она се у разматрање њено није могла ни да упушта, већ је требало, у смислу горњег законског прописа, жалбу да одбаци као непрописним путем поднесену.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 2. новембра 1910 године № 11309.

Један случај из чл. 10. закона о сувоземним јавним друмовима.

Одбор општине ст...а... на свом састанку од 18. октобра 1910. год. донео је одлуку № 3726., да се срески друм Марковац-Свилајнац насне (оправи) кулуком, а овај кулук да се расподела, према суми непосредне порезе на земљиште и друге облике, сем личности¹⁾, само на оне пореске личности, које плаћају преко 10 динара. Као разлог за овакав распоред и деобу друма навео је то, што су многе пореске главе, које су имале деонице на овом друму, осиротеле и немају теглећу стоку.

Надзорна власт нашао је, да је ова одлука на закону основана, па ју је решењем од 19. октобра 1910. год. № 16620, на основу чл. 152. закона о општинама, одобрила, ну стим, да се овај пут изради што скорије, а најдаље до 1. новембра текуће године.

Противу овог решења надзорне власти, изјавио је жалбу Д. М. онд., Државном Савету и у њој навео, да је апсолутно немогуће овако огроман посао извршити трећином грађана, а међу тим и сви грађани треба, према свом имућуству, да сnose терете па и кулук, а не да једном држава или општина буде мати, а другом маћеха.

III. Одсек Државног Савета разматрао је односна акта, па је нашао, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што је њиме одобрена одлука општинског одбора од 18. октобра 1910 год.

¹⁾ По сразмери 40 метра на 100 динара непосредне порезе.

№ 3726., која је била противна чл. 10. закона о јавним сувоземним друмовима.

Стога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 17. новембра 1910. г. № 10729.

Јос. Н. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати крадљивци, ноћу између 18. и 19. овог месеца, обили су дућан и разбили у њему касу фирме Вукојичић и Станковић из Куршумије. Том приликом однели су: 13 наполеондора, пет златних турских лира, неколико банкнота од по 100 динара и ресто у сребру. Денеша начелника среза косаничког Бр. 464.

Непознати крадљивац, на дан славе „Св. Саве“, у радничкој женској школи у Београду, покрао је следеће ствари: једну зелену, ручну ташну, у којој је био: један повчаник у коме је било 70 динара у сребру, један цвикер, три срећке дома средњих школа, једне глатке рукавице, један бон за железничка дрва и разне прикљешке и рачуни; један нов зимски капут и шепир; један женски пов жакет; један при жакет и две матроске капе; и један нов мушки шепир. Непознати је оставио свој стари полуцилиндар и стари жути иберциер поцепан. Акт кварта савамалског Бр. 344.

Милија Ристић, момак овдашњи, има да одговара за крађу, али се налази у бегству. Он је стар 18 година, средњег раста, сувољав, плав, на десној нози има свежу рану. Акт кварта теразијског Бр. 93.

Радул Недељковић и Илија Јанковић, земљоделци, оба из Лубнице, имају да се узму на одговор за крађу стоке, али се налазе у бегству.

Радул је стар 36 година, средњег раста, бркова црних, носа малог кукастог, обријан.

Илија је стар 45 година, црномањаст, бркова црних, такође обријан.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 23879.

Живко - Светолик Костић, кројачки радник, осумњичен је за крађу сата, извршену Живку Миленковићу, бив. опанчару овдашњем.

Он је стар 18—19 година, смеђ, са малим једва приметним наусницама, у оделу затворено сиве боје — похабаном, са црним шепиром на глави и ципелама на шпир на ногама.

Украдени је сат сребрни, са 3 кашка, и делином емаљаном на првом капку.

Акт кварта теразијског Бр. 369.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

ТРАЖЕ СЕ

Пантелија Спасојевић, родом из Раче у ср. косаничком, њак IV. разреда гимназије у Прокупљу, 27. септембра прошле године оти-

шао је из Прокуља за Крагујевац, и од тада се не зна ништа о њему.

Он је стар 17 година, раста средњег, косе плаве, очију зелених, кукастог носа у одељу грађанском, са шајкачом на глави и опанцима на ногама.

Акт начелства округа топличког Бр. 251.

Чедомира Станишића, из Азниха у Ст. Србији, слуге Љубе Новаковића, трговца из Чачка, нестало је 6. овог месеца и до данас не зна се где је.

Он је стар 15 година, очију црних, лица црвеног, у одељу грађанском са шајкачом на глави. Акт начелства округа чачанског Бр. 419.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Ноћу између 14. и 15. овог месеца, неко непознато лице украдо је са кућних врата Николе Спасића, трг. овл. једну лавовску главу од месинга.

Акт кварта варошког Бр. 591.

Ноћу између 7. и 8. овог месеца украдено је Угларској Компанији у Београду: два тега по 10 кгр.; 2 тега од по 5 кгр.; 2 тега од по пола кгр.; два тега (месингана) од по 200 гр. и два тега од по 100 гр. Ови се тегови разликују од осталих што су им алке за дизање потпуно учвршћене, а не покретне као обично.

Акт кварта савањског Бр. 154.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци, ноћу између 11. и 12. ов. месеца, украли су Станку Стојановићу, из Зајечара, једног вола маторог 6 година, длаке жуте, без роваша, и краву матору 4 године, длаке сиве, на предњим ногама и плећима пераста, на челу цветаста, репа белог.

На покраденој стоци били су покровци од кучине.

Денеша начелства тимочког Бр. 336.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

16. ов. мес. возом, преко Земуна, приспела је у Београд једна циганска банда, која броји 7 чланова, од којих су пет људи и две жене. Како су стигли у Београд, одсели су у једну механу у непосредној близини железничке станице, где су свој пртљак оставили, па се по вароши размишљали и својим поступцима показали у правој боји. Тога истога дана, када су допутовали, дошли су у кафану „Битољ“ двојица од њих и од кафеције тражили да им размени једну новчаницу од 100 динара и за њу да наполеоне. Док им је газда из чапчета са наполеонима бројао наполеоне и одвајао оне, које су они желели, они су му том приликом, на брзу руку, смотали $4\frac{1}{2}$ наполеона.

Сутра дан, одмах по ручку, дошли су у радњу Душана Тодоровића, где су од једног његовог помоћника тражили да им промени

5 наполеона и за њих да 100 динара. Пошто им је помоћник избројао сто динара у српским новчаницама од по 10 динара, један од њих узео је новчанице али их је одмах вратио тражећи да му се у место њих да једна новчаница од 100 динара. Помоћник је примио новчанице натраг и кад их је пребројао видео је да му две новчанице нема, које је онај други благовремено стрпао у свој џеп где су му нађене и одузете, а они најурени из радње.

Истога дана између 12 и 1 часа по подне, најстарији из ове банде **Јусуф Мухамед**, дошао је у радњу Мих. Петковића, часовничара

мед друга жена Јусуфова, **Касум Сали**, **Абдул Керим**, **Хасан Мухамед** и **Мејира Петмухамед**, девојка сестра Абдул Керимова. Неки од њих рођени су у Индији, у Калкути, неки у Алжиру, а Мејира је рођена у Цариграду. Неки су енглески, а неки француски поданици. Нашли су се у Босни где су, бар како они причају, продавали њихоме купљене у Цариграду.

Код њих је нађено у новцу преко 1000 динара које у злату, наполеонима и полунаполеонима, великим дукатима, а које у сребру и српским новчаницама. Осим тога међу њиховим

у Краљ. Милановој улици, на Теразијама, а у друштву са својим сином **Азисом** и женом му **Фатимом**, и тражио да купи један прстен. Када им је сопственик радње изнео дијамантско прстење они су му објаснили, истина с муком јер говоре само турски и арапски, да желе само брилијантско прстење, које им Петковић одмах и изнесе, а међу овим прстењем и један брилијантски прстен са 3 велика камена. Како им је цена изгледала и сувише велика, то прстен нису могли купити, већ су се манули прстења и затражили да купе један сат. За један сат који су изабрали, а који им се допао, давали су 15 динара по коју им цену Петковић сат није могао продати, те су они из радње изашли ништа не купивши. На један сат по њиховом одласку Петковић, примети да му нема оног брилијантског прстена са 3 камена, који су они разгледали и хтели купити, а који је коштао 1500 динара. Петковић је одмах о овом случају известио Управу града Београда, где је ускоро и цело друштво било сакупљено.

Сви чланови овога друштва налазе се у притвору код Управе града Београда, где се над њима води ислеђење, и њихова имена су: **Јусуф Мухамед**, **Азис Јусуф**, **Фатима Муха-**

стварима нађено је нових ствари које су, по свој прилици, покрали по разним местима у којима су се бавили. Ту има: два пара нових женских ципела, два пара нових, више малих дечијих чизмица, неких нових шалова, више мирисљавих сапуна, петнаестак лутака, исто толико дечијих играчака од гуме (разне животиње), кутија са мирисима итд.

По њиховом казивању у последње време били су у Цариграду, у Бугарској, Румунији, Пешти, по Босни, одакле су се сви скупа кренули, преко Србије, у Цариград па су се мало задржали у Београду.

Управа је утврдила да је Јусуф Мухамед и пре извесног времена долазио и бавио се у Србији, а исто тако сазнала је, да је ова компанија, бавећи се по разним градовима вршила разне крађе и преваре.

Они говоре само турски и арапски, и ни једног другог језика не знају.

Износимо њихову фотографију и молимо све власти и приватна лица, да јаве Управи града Београда, ако би што год знали о овим личностима, с позивом на акт Бр. 2091.